

TikTok çaknyşygy hakda aýdylan galanlar

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

TikTok çaknyşygy hakda aýdylan galanlar TikTok ÇAKNYŞYGY
HAKDA AÝDYLMAN GALANLAR

«TikTok» ulgamynyň üstünde bolýan häzirki çaknyşyga degişli üç esasy hakykat gözden syrdyrylmaly däl.

Ýakyn Gündogar we Demirgazyk Afrika sebitinde ýaşayan ýüz millionlarça adam häzir Hytaý bilen birnäçe Günbatar Ýewropa ýurdunyň arasynda «TikTok» ulgamynyň üstünden bolup geçýän çaknyşykdan maddy bähbitler taýdan gönüden-göni täsirlenmän biler.

Uly ähtimallyk bilen bu sosial ulgamyň artykmaçlyklaryndan we baý aýratynlyklaryndan peýdalanmakdan binesip galmasalar gerek. «TikTok» çaknyşygynyň taraplarynyň dialoglarynda «kiberhowpsuzlyk», «şahsy durmuşa hormat», «döwlet howpsuzlygy bähbitleri» ýaly buýr-bulaşyk tutaryklar öňe tutulýanam bolsa, sebitimiziň adamlary bu buýr-bulaşyklyga bipolar garaýar.

Aralaryndaky käbir hünärmenler çaknyşygyň hakykatyny we gidişini yzarlamaga gyzyklanýan bolsa, köpüsi diňe tanyşlyk açmaga, wagtyny geçirmäge, güýmenmäge, ulgamyň işlemäge dowam etmegi netijesinde käbir maddy we ruhy düşewüntleri edinmäge üns berýär.

«TikTok» ulgamy dokuz ýyl çemesi wagt mundan öň Hytaý merkezli ulgamyň birleşen «ByteDance» kompaniýasy tarapyndan dolanşyga

goýberilen wagtyndan bäri barha tutaşyp barýan ýangyn ýaly geň
galdyryjy tizlikde dünýäniň çar künjüne ýaýrady.

Exclusive TikTok Tools and Resources Inside

The Definitive Guide to TikTok Advertising

**How to Access 1 Billion
People in 10 Minutes**

**PERRY MARSHALL
& DENNIS YU**

Häzirki iň täze statistiki maglumatlara görä, ulgamyň ýüklenme sang 3,5 milliarda ýetdi. Ulgamyň esasy gatlagynyň agramly bölegini dünýäniň dürli künjeklerinden gelen ýaşlar we kâmillik ýaşyna ýetmedikler emele getirdi.

ABŞ-nyň öňki prezidenti Donald Tramp jemgyýetçilik işgärleri bilen bir hatarda bu sosial ulgamy ulanyjylaryň şahsy maglumatlary çöpleme babatda subut edilen işleri bilen ýurduň döwlet howpsuzlygyna howp abandyrýandygy we «bu maglumatlary edinmekde öte geçendigi» bahasyny bilen ýurtda gadagan etmäge synanyşypdy. Emma onuň bu synanyşygy pikir we söz azatlygynyň goragyna degişli amerikan konstitusiýasynyň Birinji üýtgeşikligi tarapyndan kabul edilen madda ters gelýän derňeýji köpöwüşginlilik bilen kesişip, hiç hili goldaw tapmandy.

Ulgama hojaýynlyk edýän kompaniýanyň ýerine ýetiriji direktory Şou Szy Çýu geçen hepde hytaý kanunlaryndan birindäki paragrafyň Pekin hökümetiniň ulanyjy maglumatlaryna aralaşmagyna rugsat berýändigini üçin gadagan edilmegi boýunça birmeňzeş pikir ýöredýän demokratlardyr respublikanlaryň gatnaşýan amerikan kongresiniň agzalarynyň önüne çykdy.

Hytaýyň Döwlet Kontrrazwedkasy boýunça kanunynyň 7-nji maddasynda «ähli hytaý edaralarynyň we raýatlarynyň Hytaýyň kontrrazwedka işlerine kömek, goldaw we hyzmatdaşlyk etmelidigi» hakda bellänip geçilýär. Emma ulgama hojaýynlyk edýän şereket bu jümläniň düşnüksizdigini, özlerine ýöňkelýän aýyplamanyň «teoretiki çaklama» esaslanýandygyny we hytaý hökümetiniň «ulanyjy maglumatlaryny hiç wagtam soramandygyny» öňe sürýär.

«TikTok»-yň nyşana alynmagy diňe ABŞ bilen çäklenmedi. Iňlis ygtyýarlylaram ýakynda käbir jemgyýetçilik işgärleriniň bu ulgama girmegini gadagan edýän karar çykardy. Hindistan 2020-nji ýylda ulgamy doly gadagan edildi. ABŞ-da ulgamyň doly gadagan edilme ähtimallygy bar. Galyberse-de, kompaniýa Waşington bilen ýaranlyk edýän we onuň orbitasynda aýlanýan ýurtlaryňam şuna meňzeş kararlary kabul etjekdigini çaklaýar.

ABŞ-nyň howpsuzlyk gulluklarynda işleýän käbir işgärler «TikTok» howpuna garşy käbir duýduryşlary berip, Hytaýyň bu ulgam arkaly ummasyz köp gymmatly maglumatlary edinip biljekdigine we şol bir wagtyň özünde muny güýç gazanmak we syýasy propoganda üçin ulanyp biljekdigini öňe sürýär.

TIK TOK SAYS THE CLOCK!

All You Need To Know About
Becoming A Celebrity In 15 Seconds

Alex Li Yang

Bize bu howatylaryň nämäni aňladýandygyny görkezmegi üçin

saýlaw kampaniýalary boýunça işleýän «Cambridge Analytica» bilen bolup geçen dawadan has aýdyň mysal bolup bilmez.

«Facebook» platformasy 2018-nji ýylda 87 milliona ulanyjynyň maglumatyny bu kompaniýa satandygyny boýun aldy.

Trampyň prezidentlik kampaniýasyny goldamak üçin ulanylan bu maglumatlaryň saýlaw bäsdeşligi wagtynda konkret täsiriniň bardygy hakda giňden ýaýran synlama bar.

Jorjiýa Tehnologiya institutynyň we başga-da köp sanly ynamdar ylmy-barlagçynyň belleýşi ýaly «beýleki sosial mediýa ulgamlarynyň köpüsi «TikTok»-a ýöňkelen zatlaryň barsyny edýär».

Munuň özi hünärmenleriň «sosial aragatnaşyk» dünýäsinde «inkär edip bolmajak esasy hakykat» hökmünden kabul edilen ýagdaý.

«TikTok» ulgamynyň üstünde bolýan häzirki çaknyşyga degişli üç esasy hakykat gözden syrdyrylmaly däl. Bular hemmeleriň bilibem çaknyşyga tarap bolanlaryň diňe bir bölegini ulanýan, bir bölegini bolsa görmezlige salýan hakykatlarydyr. Bu hakykatlaryň birinjisi ähli sosial mediýa platformasynyň ulanýan iş modeli ulanyjy maglumatlaryny çöplemäge we muny ha mahabatçy, ha maslahatçy kompaniýa ýa-da kontrazwedka gullugy bolsun, pul beren hemmelere satmaga goldanýar.

Ikinjisi: «TikTok» ulgamynyň üstünde bolýan göreş ulanyjylaryň pynhan syrlaryny ýa-da maglumatlaryny goramagyň göreşi däl, diňe belli-belli bähbitlere hyzmat etmegi üçin muny eýeleme göreşidir.

Üçünji hakykat şudur: Tebigy taýdan bu çaknyşykda taraplaryň ikisiniňem ýüzüni ýuwarlygy ýok. Hytaý döwlet howpsuzlygyny «goramak» üçin ýurdundaky Günbatarly ulgamlary gadagan edýän bolsa, ABŞ hem global ulanyjylaryň maglumatlaryny edinme we bulary gözegçilik etmede hiç kimsäniň özüne şarikdeş bolmagyny islänok.

Araplara we dünýäniň dürli künjeklerinde oňa meňzeýänlere gowulyg-a ýok.

Dr. Ýasir ABDULAZIZ.

Sişenbe, 28.03.2023 ý. Publisistika